

blauwe verleidingen

blauwe
verleidingen

Mehrnaz Salehi

Schrijver: Mehrnaz Salehi
Schilderij op voorkant: Mehrnaz Salehi
Oorspronkelijke titel: Waswasehaye Abi
Vertaling: Mehrnaz Salehi en Nico Arkesteijn
ISBN: 9789402141573
© Mehrnaz Salehi

Voor hen die een geheim in hun hart hebben:

Vanaf het achterdek van het schip kijk ik uit over de onmetelijke oceaan. Het einde kun je niet zien want als je daar eenmaal bent, zie je weer oneindigheid.

Een vrij harde bries brengt mijn haar in de war maar deze keer vind ik het goed.

Hoe gemakkelijk kun je je verleden als een mislukt opstel doorkrassen en een punt zetten achter een zin die niet af is?

En nu, op het achterdek: moet je eerst op de rand gaan staan of kun je je gewoon voorover laten vallen in die kolkende massa?

Ik buig mijn hoofd, het schip vaart maar door, het schildert witte schuimkoppen op de golven en trekt een spoor door het water. Meevarend, meekolkend, met schuim op mijn lippen, denk ik aan vroeger.

Sehri

Ver weg aan de horizon, onder de grijze lucht die soms een beetje oranje kleurt, zie ik een bleek en schuchter meisje met grote ogen die, door een verdriet dat zij niet kent, af en toe vollopen met tranen - alleen de liefdevolle omhelzing van haar Dada¹ kan haar tot rust brengen. Er zijn nog anderen behalve Dada: de handen van moeder geven soms warmte en die van vader ook. De broer is wel aardig maar hij is ook de oogappel van de ouders, wat soms voor geheim verdriet en een brok in de keel zorgt die verstopt moeten worden in de stapel toekomstig verdriet. En dan is er nog een ander, een zus, van wie zij niet weet wie zij is en die zij niet begrijpt en die de oorzaak is van een heleboel schuldgevoel en verdriet in haar toekomst. En ook zij is de oogappel van hen, van die vader en moeder!

Dikwijls staat ze ergens te huilen, met haar hoofd gebogen en met trillende lippen, en ziet dan hoe haar tranen op de grond voor haar voeten vallen en een cirkel vormen.

Maar nee, ze moeten er zijn, bij haar, en zij moet van ze houden, van allemaal ... En zij, Dada, die aardig is, veegt haar tranen af en maakt ghowit² voor haar, als je bij haar op schoot zit, hoef je niet aan de anderen te denken ...

En die geuren om mij heen, die vreemde geuren, waar komen die vandaan? De geur van een oude mand, de tabaksgeur uit een waterpijp, en die geur, die nare geur die van ver komt aanwaaien, en ook de geur van de bloesems van de narenj³ die op witte lakens zijn uitgespreid met die kleine, zwarte insecten ertussen die op de geurende lakens liggen te spartelen om weg te komen; ik kijk naar ze en maak me zorgen, bang dat ze naar mij toekomen.

En ik sluip weg van de bloesems van de narenj en van de witte lakens en van de vrouwen waarvan ik niet begrijp wat ze aan het doen zijn.

*

De slangenvanger stond met zijn bidsnoer voor de oude, kapotte schuur die al lang niet meer gebruikt werd, en prevelde zachtjes toverformules voor zich heen. Bij elk woord dat hij sprak trilde zijn zwakke, magere lichaam. Ik begreep niet wat hij aan het doen was. Ik keek naar hem, terwijl een klamme angst bezit nam van mijn lichaam en ik drukte me nog wat steviger tegen mijn moeder aan. Het weer was ook klam en warm. Het was alsof het in deze stad nooit waaide, nooit regende; droog en heet was de stad. Ons gezin van vijf personen stond van angst voor de slang verder van de schuur, alle ogen en oren waren gericht op de slangenvanger. Maar Dayeh⁴ jan⁵ kon je niets wijsmaken, zij geloofde niet in deze dingen en was in het paviljoen gebleven.

De slangenvanger naderde het hoogtepunt van zijn bezweringen, hij schreeuwde en riep de profeet Suleyman aan om de slangen de schuur uit te lokken. Hij wiegde zijn lichaam zachtjes heen en weer terwijl hij een vreemdsoortige, glanzende steen die aan het einde van zijn bidsnoer zat, op verschillende plaatsen tegen de schuur hield en er telkens aan rook. Met iedere beweging van de slangenvanger bewoog de jutezak die voor hem op de grond lag, alsof duizenden slangen zich daarin verstopt hadden.

Ik verstijfde, pakte de hand van mijn moeder en verstopte me tussen de plooiën van haar gepofte rok. Na verloop van tijd beantwoordden de slangen sissend de bezweringen van de slangenvanger. Eerst kronkelde er een vrouwtjesslang naar buiten, kalm en waardig, als het schrijden van een bruid naar het altaar. Haar gele ogen waren strak gericht op de slangenvanger, zo in de ban van hem was ze. De man tekende een cirkel in de lucht met zijn lange, dunne vingers die er allemaal als kleine slangetjes uitzagen en de slang rolde zich op en bleef stil liggen. Hij zette er een tinnen schaalte overheen en begon toen zijn bezweringen voor de mannetjesslang te herhalen. Maar die kwam al snel uit

zichzelf naar buiten om zijn vrouwtje te zoeken en ook hij werd onder een kommetje gevangen. Toen de slangen eenmaal in de zak van de slangenvanger zaten, applaudisseerden we en gingen we terug naar het paviljoen.

Aan de lunchtafel praatten mijn ouders over van alles en nog wat en mijn broer en zus ook, maar ik bemoeide me er niet mee, ik begreep ze niet, ze waren er wel maar ze hadden er net zo goed niet kunnen zijn, ik voelde me alleen. Ik wilde dat ik in de tuin gebleven was maar de gedachte aan de slangen en hun betoverde ogen liet me niet los en daarom bleef ik toch maar liever bij de grote mensen.

Mijn vader was ergens verdrietig over en stortte zijn hart uit bij mijn moeder.

'We moeten terug, de politiek is gek geworden, vandaag roepen ze lang leve Mossadeq en morgen arresteren ze hem ... de sjah is terug, ze hebben ons gevraagd naar het centrum terug te keren.'

Ze fluisterden met elkaar maar ik kon alles horen. Centrum? Centrum? Wat is het centrum? De sjah? De sjah had ik wel eens gezien, ik had hem een keer bloemen gegeven.

Mijn jurk was wit en mijn boeket ook en Kati en Mali hadden groen en rood aan. Ik stond tussen hen in. Ik vroeg waarom we deze kleren aan moesten. Ze vertelden mij dat het de vlag van Iran was. Iran? Iran, dat is hier, waar wij nu zijn, ons land, zeiden ze. Hij, de sjah was er, hij zag er goed uit en rook lekker. Ik moest mijn bos bloemen aan hem geven en zeggen: 'leve de sjah van Iran' ... toen ik het zei klonk mijn stem raar, heel dun, alsof het de stem van iemand anders was. Een zwaar behaarde hand pakte de bloemen aan en aaide me over mijn hoofd. De man vroeg aan de omstanders: van wie is dat meisje en ze gaven hem antwoord. Hij keek rond. Aan de overkant op een hoek stonden een paar gewone stadskinderen. De sjah ging naar ze toe en gaf ze een voor een een bloem. Toen de grote mensen weggingen, moest ik huilen.

Mashtali liep rond de lunchtafel met een kan karnemelk en vulde de glazen. Ik proefde ervan, het was zuur, ik lustte het niet. Niemand lette op mij. Iedereen was zoals gewoonlijk bezig met zichzelf. Ik zocht mijn Dayeh jan. Ze was er niet. Waar was zij? Ik vroeg het niet. Ik stopte met eten en ging naar het terras. De slangenvanger zat in een hoek van de tuin op zijn hurken en stopte met zijn slangachtige vingers stukjes eten in zijn mond en likte ze daarna af. Zijn grote bos haar en zijn volle baard vormden één grote, klitterige massa. Hij zag mij vanuit de verte, stopte met eten en richtte zijn priemende ogen op mij. Alsof een grote magneet me naar hem toetrok, liep ik langzaam in zijn richting. Hij stond op en ik werd nog verder naar hem toegetrokken. Ik voelde mij licht worden alsof ik boven de wolken zweefde. Hij aaid met zijn vette vingers over mijn lange haren tot onderaan mijn rug en nog verder naar beneden. In zijn dialect zei hij:

‘Meisje, wat ben jij mooi.’

Ik huiverde. Ik verstond wat hij zei want ik kende dat dialect. Ik was te verbouwereerd om me nog te kunnen bewegen. Weer sprak hij:

‘Het zou zonde zijn als jij gebeten werd ...’

Hij bukte zich, raapte zijn bidsnoer op, wond het om mij heen en begon zingend te vertellen, terwijl zijn hele lichaam meebewoog als in een dans. Ik was bang en kon niet praten. Ik hoorde zijn stem alsof hij van heel ver kwam:

‘... aan mijn vader Suleyman ...’

Het bidsnoer viel van mijn lichaam. Even stond ik vastgenageld aan de grond, daarna begon ik terug te lopen, trillend en bevend, weg van hem. Wezenloos liep ik naar het paviljoen. Toen ik omkeek zag ik dat hij verder was gegaan met eten.

De mensen rond de tafel in de eetkamer hadden niet gemerkt dat ik weg was, ze waren te druk bezig met hun gepraat over dingen waarvan ik niets begreep. Mijn moeder keek naar me en vroeg:

‘Sehri, hoe kom je zo bleek?’

Ik gaf geen antwoord uit angst dat zij boos zou worden en dat ik straf zou krijgen. Ik boog mijn hoofd. Mashtali was bezig met het afruimen van de lunchtafel en zei:

‘Lieve mevrouw, het komt door de warmte, het is zo benauwd, ze zou even het water in moeten, daar zou ze van opknappen.’

Mijn vader met zijn blauwe ogen en blonde wimpers keek even op in mijn richting. Mijn zus en broer hadden het te druk om aandacht aan mij te besteden en voerden een discussie over de lange haren van de slang die gisteren bij de boom door de bedienden in brand was gestoken: waar leken die haren op? Dayeh jan kwam en tilde me op en bracht me naar de andere kant van het paviljoen om me met water af te koelen.

[Mijn Dayeh was de enige tante van mijn vader en behalve mijn vader die enig kind was, had ze geen andere familieleden. Ze had haar lieve man verloren toen ze heel jong was en vanaf dat moment had ze haar heil gezocht in het geloof, ze was een halve non geworden en begon te bidden als een hele non. Jarenlang had ze in een kleine stad gewoond. Dankzij het geld van haar overleden man had ze er een royaal bestaan kunnen leiden. Maar in plaats daarvan hielp ze de armen waar ze kon en stond ze al gauw bekend als die bijzonder aardige, goedgeefse vrouw. Toen ze vijftig werd en er dertig jaar ascese, bidden en liefdadigheid op had zitten, kwam ze bij ons op bezoek. Ik was net geboren. Toen ze me zag, was ze direct gek op me en besloot ze tot het eind van haar leven mijn Dayeh te zijn. Mijn naam, Sehrangiz, is door haar gekozen. Op het moment dat ik mijn ogen voor het eerst opende, zag ik haar en sindsdien is ze mijn beschermengel, mijn alles geweest.]

Ik weet niet waarom maar kennelijk was deze dag voorbestemd om zich in mijn geheugen vast te bijten. Aan het einde van de warme middag, toen het eindelijk wat begon af te koelen, zat ik in de tuin. Mijn broer en zus zaten verderop te praten over de slang

met haren, nog steeds, en over de slangenvanger die nu met zijn zak vol slangen in de woestijn op zoek was naar nog meer slangen. En ik was bezig met de knikkers die ik van mijn broer gekregen had. Mijn zus had opeens geen zin meer. Ze stond op en liep naar de boom waar ik vlak naast zat en begon erin te klimmen. Ik keek naar haar. Ze klom altijd in bomen, het was een wild en druk kind dat menigeen tot last was. De boom was niet eens erg hoog, meestal klom ze in hogere bomen. Met haar dunne benen en haar lange armen klauterde ze langs de takken omhoog.

Ik was net bezig om de rode van de blauwe knikkers te scheiden toen ik een gil hoorde, geen gewone gil maar een duivelse schreeuw alsof hij uit het diepste van de aarde kwam ... het klonk als de dood, bitter en koud ...

Helemaal in de war, verbijsterd, zag ik dat mijn zus op haar rug op de grond lag, met haar ogen op de hemel gericht, en er liep schuim uit haar mond. Ik draaide me met een ruk om en probeerde te vluchten ... mijn moeder rende voorbij en riep: 'Shoerie-ie-ie' ... mijn vader, alle bedienden, Mashtali ... mijn Dayeh jan ... verder herinner ik me niets meer.

In de periode tussen de stad zonder regen en de stad met veel regen verbleven we in ons oude huis in het 'centrum'. Mijn ouders waren druk met de verzorging van Shoerie en ik was altijd alleen met Dayeh jan. Na die val uit de boom heb ik nog een paar toevallen van mijn zus meegemaakt. Elke keer was ik banger dan de vorige keer, steeds vluchtte ik weg. Dayeh jan en mijn moeder probeerden te voorkomen dat wij, ik en mijn broer Sheyda, getuigen waren. Hier in het centrum waren Mashtali en de andere bedienden er niet. Mijn broer speelde met de buurjongens en mijn Dayeh had niet altijd zin om spelletjes met mij te doen. Met mijn zus ging het steeds slechter. Ze speelde nooit met mij en was voortdurend in een slecht humeur. Ze was lastig en maakte me aan het huilen. Ze gaf me de naam 'drie is te veel'.

'Dayeh jan, wat is 'te veel'?'

'Niks, lieverd, je zus is niet in orde, je moet niet naar haar luisteren. Kom, ik ga ghowit voor je maken.'

'Dayeh jan, wanneer ga ik naar school?'

'In de nieuwe stad, je vader krijgt daar een baan, hij is overgeplaatst en daar ga je naar school.'

Ik was zo blij dat ik de tuin in rende en rondjes om de vijver huppelde. Mijn Dayeh lachte tot ze bijna flauwviel en riep allemaal lieve woordjes naar me.

In de nieuwe stad regende het altijd en de mensen droegen er plastic overschoenen om hun schoenen te beschermen. Mijn Dada ook. Haar overschoenen maakten veel lawaai tijdens het lopen, ze waren te groot, misschien waren ze wel van mijn vader geweest, je hoorde steeds 'risj risj risj'. Er kwam zelfs in de zomer zo veel regen naar beneden dat ik gedwongen thuiszat. Dayeh werd gek van me omdat ik steeds vroeg wanneer ik nou naar school mocht. Ik had zo vaak gehoord dat ik binnenkort naar school zou gaan maar nog even moest wachten, dat ik weer rondjes om de vijver wilde rennen toen ik hoorde dat ik de volgende dag naar school zou gaan. Maar hier hadden we geen vijver, ook al leek het paviljoen wel een paleis. Hier hadden we een andere Mashtali en andere bedienden en mijn zus klom hier niet in bomen maar gleeed langs de trapleuningen waarmee ze bijna voortdurend de aandacht van mijn ouders wist te trekken. Die arme ouders van mij waren bereid om alles, maar dan ook alles voor de genezing van Shoerie te doen. Ze legden contact met meerdere genezers en verdiepten zich in allerlei geneeswijzen. Mijn broer en ik wisten hier niets van.

De dag dat de spiegelman 's middags naar ons huis kwam, liep ik in de grote hal te zoeken naar mijn moeder die ik ineens kwijt was. Het huis had zo veel kamers dat ik steeds aan een paleis moest denken. Misschien wás het vroeger wel een paleis geweest. Het had veel hallen en gangen en kamers en marmeren trappen en marmeren trapleuningen en oneindig veel traptreden die naar

boven leidden, naar een van de vele verdiepingen; mijn zus kon zich nu op leuning van marmer naar beneden laten glijden.

Of het een vrijdag⁶ was of een andere vrije dag, weet ik niet meer, maar iedereen was thuis. De bedienden en het overige personeel waren er niet. Waren ze ergens naartoe gestuurd? Of hadden ze verlof? Ik keek om een hoekje vanuit de grote hal de woonkamer in. De deur stond op een kier. Ik wilde weten waar mijn moeder was maar ik zag een grote spiegel die in het midden van de kamer stond met een man ernaast. Hij praatte tegen iemand en wees met zijn vinger naar de spiegel. Ik boog nog wat verder voorover en zag in de spiegel mijn zus heen en weer lopen. Ik rende terug naar de grote hal. We mochten nooit in de woonkamer komen als er bezoek was en als ze me nu gezien hadden, zou ik zeker straf krijgen. Mijn kleine hart bonsde in mijn borst. In mijn hoofd liep alles door elkaar ... ze was er niet, ze was niet in de kamer, hoe kon ik haar dan in de spiegel zien? Ik had er geen verklaring voor. Nog nahijgend ging ik naar mijn speelgoed.

Maar ik vergat het niet en na een paar dagen zei ik tegen mijn Dada:

‘Dayeh jan, ik heb Shoerie in de spiegel gezien.’

Ze negeerde me en ging verder met breien, ze was met een rode gilet bezig.

‘Dayeh jan, maar ze was niet in de kamer ...!’

Mijn Dada stopte met breien, legde haar spullen op tafel, sloeg haar armen om mij heen en zei:

‘Kom maar lieverd, ik denk dat je een beetje ziek bent, kom, kom, ik ga ghowit voor je maken.’

Ik maakte me uit haar armen los en deed een stap naar achteren.

‘Nee, ik wil geen ghowit, waar is die spiegel?’

‘Wat ben je toch lief en slim, mijn lieveling, die spiegel is alweer weggebracht, hij was van die dokter die je zus gaat genezen. Begrijp je, lieverd?’

Ze drukte een natte kus op mijn wang. Liep ik bij haar weg omdat ik niet tevreden was met het antwoord of wilde ik alleen maar mijn gezicht afvegen na die natte kus?

In deze stad waar het altijd regende en altijd mistte, was alles vaag voor me en ongrijpbaar. Naar feesten en visites mocht ik niet mee, ik moest altijd thuisblijven met mijn poppen en met Dada. En mijn zus gleed niet meer van de trapleuningen, misschien had die spiegelarts haar genezen. Op school was het heel leuk ... ik hoefde niets te doen. Ik ging erheen, ik speelde en ik ging weer terug naar huis. Maar de andere kinderen leerden lezen en schrijven, terwijl ik als enige alleen maar mocht toekijken ... Als ik daarover klaagde, zeiden ze:

'Maar je bent het vrij luisterende oor, hoor.'

Wat is dat nou weer, een vrij luisterend oor, wat bedoelen ze daarmee?

Voor de zoveelste keer greep ik me vast aan de rokken van Dada en mopperde tegen haar dat ik het allemaal niet begreep en dat ze gezegd hadden dat ik pas volgend jaar mocht beginnen met leren lezen en schrijven.

'Dus moet ik nog een jaar wachten?'

'Dat gaat heel snel, lieverd, je knippert één keer met je ogen en het is voorbij.'

Nou zijn ze wéér aan het inpakken. De bedienden brengen de koffers en ik moet klaarstaan, Dayeh kamt mijn lange haren zo hard dat ik het uitschreeuw. We zien er allemaal netjes en chic uit en we moeten in een heel grote auto stappen. De chauffeur houdt eerbiedig voor iedereen de deur open. Ik druk me tegen Dayeh aan en gelijk trekt mijn zus me aan mijn hand weg en zegt:

'Ga nou maar naar binnen, stap nou maar in, en laat Dada eens een keertje met rust, ja?'

Ik pers mijn lippen op elkaar, ik sta op het punt om te gaan huilen, maar Dayeh geeft me een knipoog en haalt een lolly uit haar tas die

ze in mijn hand stopt. De koffers worden op het dak van de auto geladen. Ik ben bang dat ze er afvallen. Alles is zo vreemd voor me dat ik niet eens weet hoe ik er vragen over moet stellen.

Saïd

Ze waren met zijn vieren, de broers, en van elk van de vier begon de voornaam met Saïd. Ik herinner me hoe charmant ze waren en hoe ik in mijn kinderlijke fantasie prinsen van ze maakte. Het was een voortdurend komen en gaan van Saïds.

Hier in de nieuwe stad beschikten we niet over een paleis maar over een villa die uit verschillende houtsoorten was opgetrokken. De balustrade was helemaal rot en dreigde ieder moment te bezwijken. We hadden dit huis van een familie uit een andere stad gehuurd om als woning te gebruiken. In een hoekje van de enorme tuin stond hun eigen zomervilla die ze voor zichzelf reserveerden en waar ze in de loop van het jaar geregeld vertoefden. Maar hun kleine, witte hondje Puppy was er altijd en ik speelde vaak met hem. Mijn vaders kantoor was niet in onze villa maar in een ander gebouw. De Saïds deden aan jagen en paardrijden, ik zag ze de hele tijd weggaan en weer terugkomen, weggaan en terugkeren en begreep er niets van, maar met mijn kinderlijke nieuwsgierigheid had ik wel begrepen dat mijn zus verliefd was op een van de Saïds ... de kalverliefde van een veertienjarige. Die Saïd was de jongste van de broers, hij was lang en had groene ogen. Mijn zus droeg vanaf het moment dat ze verliefd was geworden op Saïd haar regenjas, die ze op twee manieren kon dragen, altijd met de groene kant naar buiten waardoor de kleur langzaam verbleekte.

Vanaf de veranda kijk ik naar de tuin, naar mijn broer met zijn nieuwe fiets die hij heeft gekregen omdat hij overgegaan is op school, hij fietst zigzaggend rond. Puppy rent hem achterna en blaft zo hard dat het geluid wel van een Sint-Bernard lijkt te komen. De takken van de bomen zijn zodanig vergroeid dat ze me het zicht ontnemen op de villa van de Saïds verderop. Deze keer is de hele familie gekomen, de Saïds hebben hun vrouwen meegenomen. Ze komen uit Teheran, zien er chic uit, dragen

mooie zonnebrillen en ruiken lekker. Maar de Saïd die het hart van mijn zus heeft veroverd is vrijgezel. En altijd loopt hij te flaneren in de tuin en rond het huis en weer terug, met zijn stralende groene ogen die lijken op een bos waarin het net geregend heeft.

De vrouwen op de veranda zijn druk bezig, ze hebben de witte bloesems van de narenj op witte lakens uitgespreid en schudden de boel op. Even kijken ze in mijn richting maar ik kijk gauw de andere kant op en dan zie ik mijn broer en Puppy ineens niet meer. Ik ga naar beneden over de wiebelende treden van de houten trap ... het advies van mijn moeder om niet weg te gaan, sla ik in de wind en al gauw ben ik ver weg van haar en de vrouwen. Ik zoek Puppy, waar is hij? Ik loop rond het huis en ga naar de panjdarikamer⁷ die speciaal voor gasten is ingericht. De brede ramen kunnen ook als deur dienstdoen. Stiekem kijk ik naar binnen door een van de ramen van het gastenverblijf. Vreemd, daar is mijn zus, met een vrouw! De vrouw danst maar ze is niet zo jong dat ze een vriendin van mijn zus zou kunnen zijn. Wie is zij? Dat ga ik later vragen. De vrouw draagt een grote, zwarte sjaal om haar hals en schouders, zwaait ermee en danst. Mijn zus kijkt naar haar en ziet er blij uit. De vrouw zegt iets dat ik niet kan verstaan omdat ik te ver weg sta ... Ik voel iets langs mijn been gaan, het is Puppy. Hij likt aan mijn sok en kijkt met zijn zwarte, stralende ogen verwachtingsvol naar mij op, hij wil spelen. Hij neemt bezit van mijn gedachten, ik vergeet de vrouw en mijn zus en begin te rennen, Puppy achter mij aan. Samen rennen we tussen bomen en struiken door tot diep in de tuin. Als we in de buurt van het huis van de Saïds komen, stop ik. Het is verboden om hier te komen, eigenlijk ben ik al te ver gegaan. Deze villa heeft net als de onze een grote veranda maar bij de Saïds ligt daarachter nog een veranda. Het hek van de eerste veranda staat altijd open. Daar sta ik, ik mag Puppy niet achterna lopen naar binnen, ik mag hem zelfs niet roepen want dan zou de familie het kunnen horen

en ik mag ze niet storen. Zonder Puppy loop ik terug, met tegenzin zet ik de eerste stappen, ik vind het niet leuk meer.

‘Sehri, wil je niet met Puppy spelen?’

Ik kijk om, daar staat hij, met Puppy op zijn arm en hij komt naar me toe ... Ik schrik, hij zal toch niet tegen mijn moeder gaan zeggen dat ik in dit deel van de tuin ben geweest? Stotterend zeg ik hem gedag. Hij komt dichterbij en zet Puppy op de grond. Hij blijft ernaast staan en kijkt naar mij. Ik ben heel bang, mijn maag trekt zich samen.

‘Ik speelde met Puppy en opeens ben ik hier terechtgekomen.’

‘Geeft niet, lieverd, als je wilt, mag je hem weer meenemen.’

Zijn groene ogen lachen, het zijn lieve ogen, ik kan me goed voorstellen dat mijn zus verliefd is op hem.

‘Sehri, Sehri.’

Ik hoor de stem van mijn broer in de verte en opgelucht zeg ik: ‘Mijn broer roept me’ ... en dan begin ik snel terug te lopen, eigenlijk is het meer vluchten ... en ik hoor het lachen van Saïd met de groene ogen langzaam achter mij wegsterven.

Mevrouw Monir kwam nog een heleboel keren ... zij was degene die ik in de panjarikamer had gezien. Een vrouw van een jaar of dertig met een flinke bos zwarte haren en ogen als kraaltjes. De grote sjaal die zij altijd op haar hoofd droeg, hing tot op haar schouders en ze droeg een lange zwarte jurk.

Ze kwam om met mijn zus te praten of om naar haar te luisteren. Niemand anders kon het verdragen om naar het voortdurende geklets van mijn zus te luisteren. Zij ging niet naar school, misschien was er in deze stad geen middelbare school of moest ze door haar ziekte thuisblijven. Wanneer wij op school waren, was zij urenlang met Monir ganoem⁸ aan het kletsen en dansen en zingen in de panjarikamer.

Toen ik mijn driewieler kreeg omdat ik overgegaan was naar de tweede klas, sprong ik een gat in de lucht van blijdschap. Ik was

nu altijd buiten met mijn fiets en dacht niet meer aan al het gedoe om mij heen. De dagen vlogen voorbij. Die zomer met mijn driewieler was de heerlijkste zomer die ik ooit heb meegemaakt. Elke dag stopte ik een hoop lekkere dingen in het mandje van mijn fiets en trok ik erop uit - ik deed weinig anders dan fietsen en snoepen. Puppy was teleurgesteld en kwam mij minder vaak opzoeken. Soms probeerde ik hem op mijn schoot mee te nemen op de fiets maar dat ging niet en daarvan raakten we allebei uit ons humeur.

Nu was het zomer en de Saïds kwamen vaker, maar niet met zijn allen tegelijk. Soms fietste ik tot vlak bij hun villa en vroeg ik me af wat ze aan het doen waren. Of ik zat onder een boom te dagdromen. Mijn zus was nog steeds verliefd. Haar verliefdheid riep soms kinderlijke gedachten bij mij op, gedachten die mijn toekomstige leven zouden veranderen. Ze vroeg steeds:

‘Sehri, heb je Saïd gezien toen je net aan het fietsen was?’

Ik had geen zin om antwoord te geven, maar ze was steeds erg gretig om iets over Saïd te horen. Tot die avond ...

Sinds een paar dagen hing er iets in de lucht, iets blijs, iets enthousiasts, iets prikkelends. Ik had geen zin om te vragen wat er aan de hand was want als ik dat gedaan had, had ik toch geen antwoord gekregen. Mijn moeder en mijn zus waren met iets nieuws bezig, de huisnaaister kwam en ging ... ze had steeds lappen stof bij zich ... wat was er aan de hand?

‘Wat is er aan de hand, broertje? Waarom komt tante naaister steeds naar ons toe?’

Mijn broer keek op van zijn fiets die hij aan het schoonmaken was. ‘Er komt een bruiloft van de dochter van de provinciegouverneur, het wordt een groot feest maar jij mag er lekker toch niet naar toe, ha ha ha ...’

Ik voelde me gekrenkt.

‘Hoezo, jij mag niet? Ik ga toch, ze kunnen zeggen wat ze willen.’

‘Nee ... je mag niet, het is niet voor kinderen.’

Gelijk voelde ik me verdrietig, het plezier van het fietsen was op slag verdwenen. Ik haastte me naar boven. Tante naaister was er, ze waren met zijn drieën bezig ... tante naaister had een jurk rond het lichaam van mijn zus gespeld. Met een speld in haar mond praatte ze tegen mijn moeder:

‘Ja, ik zeg altijd tegen agha⁹ Nabati, ik zeg: kijk eens, wat een mooie namen mevrouw Mehrangiz voor haar dochters heeft gekozen, prachtig, Shoerangiz en Sehrangiz.’

Mijn moeder zei iets terug maar ik kon het niet verstaan omdat zij onder de jupon zat. Het was een prachtige jurk, rood en glanzend. Ik voelde jaloezie opkomen toen ik mijn moeder zo bezig zag met het rijgen van de gepofte jupon die onder de jurk gedragen zou worden.

‘Moederlief, Sheyda zegt dat we een groot bruiloftsfeest hebben, maar daar heb ik nog geen kleren voor ...’

Mijn moeder haalde haar hoofd onder de jupon vandaan en zei lachend:

‘Sehri jan, kinderen zijn niet welkom op dat feest. Voor jou gaat tante straks een mooie blauwe jurk maken, zo eentje die je altijd wilde hebben.’

Ik kreeg tranen in mijn ogen. Wat erg dat ik niet mee mocht, ik hield zo van bruiloften. Boos liep ik weg, ik besloot om maar weer naar de tuin te gaan ...

Mijn jurk was klaar. Hij was van blauwe taf maar glinsterde niet zo mooi als de satijnen jurk van mijn zus. Maar wat had ik eraan, ik mocht toch niet naar de bruiloft. Ik moest thuisblijven. Mijn Dayeh was er niet, ik had niemand om tegen te mopperen en te zeuren. Ze was gaan bidden in een stad ver weg en zou voorlopig niet terugkomen. Ik was alleen met mezelf, mijn fiets, mijn poppen en mijn dromen ...

Sinds ze verliefd was, pestte mijn zus mij minder. Vaak zat ze wat voor zich uit te dromen en overdag bracht ze veel uren met die mevrouw Monir door. Ik was bevrijd van haar nu ze de halve dag

voor de spiegel stond te poseren met haar rode jurk. Kwam Dayeh maar terug, dan kon ik bij haar klagen over het feit dat ze me niet meenam naar de bruiloft. Het was een rare zomer, zo zonder Dayeh en met die Saïd en de bruiloft ...

‘Sehri, Sehri ... waar ben je?’

Ik zat onder een boom, te denken, mijn fiets stond naast me, verder was ik alleen want Puppy zag ik steeds minder. Dat was de stem van mijn zus, misschien wilde ze me weer kwetsen, dat zou goed kunnen! Ik gaf geen antwoord en bleef stil zitten, ze deed een paar stappen en ging toen teleurgesteld weg. Ik hield me stil onder de boom en bewoog niet, ik wilde niet dat ze mij zou vinden. Wat wilde ze van me? Misschien wilde ze over morgenavond praten, over de bruiloft, of wilde ze iets over Saïd vragen.

Vergeet het maar, dat is wel het laatste waar ik zin in heb.

Bijna kwamen de tranen die een cirkel op de grond zouden vormen, maar toen kwam Puppy naar mij toe, hijgend van het rennen, en hij leidde mij gelukkig af.

Vanaf 's ochtends vroeg waren ze bezig, mijn vader was er niet, hij was op zijn werk. Moeder en zus en de andere vrouwen liepen te redderen. Het bad was klaar en ik moest samen met hen in bad en ze boenden me met washandjes, net zo lang tot mijn huid bijna open lag.

‘Moeder, ik mag niet eens mee naar de bruiloft, waarom wassen jullie me dan zo hard?’

‘Je hebt gelijk, je mag niet mee, maar je moet toch schoon zijn?’

Ik werd heel boos en zei:

‘Jullie gaan mooi naar die bruiloft en mijn huid moet er zo nodig afgeschuurd worden?’

Na lange tijd was iedereen klaar, rood van het schrobben, stralend en blij. Ze lunchten en daarna deden ze een dutje zodat ze 's avonds goed uitgerust zouden zijn. Stiekem ging ik weg bij mijn moeder en zus, ik liep de trap af en de tuin in. Het was benauwd en windstil, mijn jurk plakte aan mijn lichaam. Het idee om te gaan

fietsen zette ik uit mijn hoofd omdat mijn huid nog overal pijn deed van het schrobben. Ik ging terug. Wat was er nou nog leuk aan het leven? Alles kwam door die stomme bruiloft.

Het feest zou gehouden worden in de grote tuin van het enorme huis van de provinciegouverneur. Mijn broer had verteld dat alle bomen waren verlicht en dat er een groot veld was ingericht voor het orkest en om als dansvloer dienst te doen.

'Er zijn duizenden mensen uitgenodigd en misschien komt de sjah ook.'

Meteen verscheen er een grote, behaarde hand voor mijn geestesoog! Het feest zou 's middags beginnen en tot ver in de nacht voortduren.

Moeder was zich aan het opmaken toen mijn vader thuiskwam. Hij moest zich nog oprispen en omkleden. Heel even keek hij naar me en misschien zag of vermoedde hij iets, want hij kwam naar me toe om me te knuffelen:

'Lieve Sehri, mis je Dayeh jan?'

Ik hield mijn tranen in en knikte van ja.

'Lieverd, zij komt terug, binnenkort al. En vanavond ben je niet alleen, de vrouw en kinderen van Abdi komen hier en dan kun je leuk met ze spelen. Ja, lieverd ...'

O, mijn god, wat zegt hij? De kinderen van Abdi zijn niet van mijn leeftijd, het zijn twee onbeleeftde kinderen die streken uithalen, o god, hoe kunnen ze het verzinnen?

Abdi was aan het koken toen zijn vrouw Geda en hun kinderen Kolsoem en Naghdali arriveerden. De afspraak was dat ze bij me zouden blijven tot ik ging slapen zodat ik niet alleen zou zijn. Ik had geen zin in ze, ze speelden ook nog eens met mijn speelgoed, straks ging er iets kapot. Maar ik had geen zin om te zeggen dat ze er vanaf moesten blijven. Na lang drammen en huilen had ik mijn blauwe jurk aan mogen trekken. En nu kwam de driejarige Kolsoem steeds naar me toe om aan mijn jurk te zitten, ze trok eraan en ik was bang dat er viezigheid op kwam. Geda was het

huis aan het schoonmaken, zij was iemand die niet kon stilzitten. En Abdi rookte in de tuin zijn pijp. Het leek wel of ik gek werd, de kinderen haalden rare streken uit, ze renden rond en hun moeder deed alsof ze ze niet zag, die bleef maar boenen en vegen, alles wat zij zag maakte ze schoon. Ik riep:

‘Ik heb honger ...’

Geda schreeuwde in haar dialect naar haar man in de tuin:

‘Hé, Abdi jan, mevrouwetje heeft honger, geef haar iets ...’

De kinderen aten het eten op dat hun vader had klaargemaakt maar ik werkte het met lange tanden naar binnen en was bang dat ik op mijn jurk zou morsen.

Na het eten vielen de kinderen in een hoek in slaap. Geda en Abdi lagen ook ergens een dutje te doen. Geda moest wachten totdat ik naar mijn kamer zou gaan, dan kon ze met haar kinderen naar huis. Het was nog licht, ongeveer zeven uur in de avond. Ik voelde me onrustig en dacht aan het feest waar ik niet naar toe mocht.

Nu zijn ze aan het diner en nu krijgen ze ijs met cake en straks gaan ze dansen ...

Het deed me pijn, een paar keer ben ik in de spiegel gaan kijken, naar mezelf en naar mijn blauwe jurk.

‘Mevrouwetje, hebt u nog geen slaap? De kinderen willen naar huis ...’

Abdi had me het liefst vroeg in mijn kamer opgesloten zodat hij zijn pijp kon gaan roken.

‘Goed, ik ga wel naar mijn kamer, ik speel nog even wat en dan ga ik slapen.’

Door mijn raam kon ik Geda en de kinderen zien vertrekken. Ze woonden even verderop in een houten huis met blauwe deuren en ramen. Ik was er een paar keer geweest met Dayeh om kleren en andere dingen te brengen.

De zon begon onder te gaan. De tuin zag er vanuit het raam spookachtig uit, met die bomen die met elkaar vergroeid waren en blaadjes die bewogen. Ik hoorde Abdi's sandalen op de stenen vloer kleppen toen hij naar de keuken liep. Ik pakte een grote

pop uit mijn kast en hield die stevig in mijn armen. Wat was zij vies. Dayeh waste haar altijd. Ondanks het nietsdoen was ik slaperig geworden, maar waarom moest ik zo nodig vroeg naar bed? Ik werd weer kwaad. Ik mocht altijd laat naar bed, maar nu met die stomme bruiloft ... Als mijn Dayeh hier was geweest, had ze me zeker meegenomen naar het feest en had ik kunnen kijken. Ik hoorde geen geluiden meer uit de keuken komen. Ik spitste mijn oren, maar nee, Abdi lag vast ergens te slapen, tot iedereen terugkwam en hij naar zijn vrouw en kinderen kon. Ik verveelde me en stond op, legde mijn pop op het bed en keek door het raam naar buiten. Bij een boom vlak bij mijn raam zag ik een schaduw ... was dat Puppy? Ik deed het raam open en riep zachtjes zodat Abdi het niet kon horen: 'Puppy, Puppy.' De schaduw bewoog en liep weg. Ik boog me uit het raam, maar nee, er was niks te zien. Het was bijna donker. Ik spitste nog een keer mijn oren, maar ik hoorde niets. Op mijn blote voeten en in mijn mooie blauwe jurk van taf liep ik op mijn tenen naar de veranda, de houten deuren deed ik heel voorzichtig open zodat ze niet kraakten en door de laatste deur ging ik de tuin in. Ik fluisterde zo zacht als ik kon: 'Puppy, Puppy, waar ben je?' Ik deed nog een paar stappen en nog een paar ... en nog een paar ... Ik keek rond maar zag Puppy nergens. Had ik het verkeerd gezien? Zou ik wel verder gaan? O jee, ik was op blote voeten, dat was ik vergeten, ik moest terug. Ik draaide me om en plotseling sloeg er een groen licht door de bomen, ik wist niet waar het vandaan kwam, maar het leek wel een bliksemflits die breed uitwaaierde. En toen pakte een hand me vast en trok me weg. Mijn adem stokte, ik kon me niet meer bewegen en niet meer denken, ik wilde gillen maar de hand drukte mijn mond dicht. Ik voelde me wegzakken alsof ik ging flauwvallen en mijn ogen sloten zich al toen ik iets nats en smerigs op mijn lippen voelde. Het leek wel of ik onder stroom kwam te staan, mijn lichaam schudde helemaal en opeens had ik zo veel kracht dat ik me in één tel die duizend jaar leek te duren, wist te

bevrijden uit de klauwen van dat ding waarvan ik niet wist wat het was of wie het was en vluchtte weg.

Rennend en struikelend en een paar keer vallend wist ik de trappen van de veranda te bereiken, ik viel neer maar wist me aan de houten leuning van de balustrade op te trekken en zo lukte het me om uiteindelijk heel zachtjes op mijn kamer terug te keren. Het bloed stond stil in mijn aderen, stilte, Abdi, iedereen en niets ... stilte.

O, wat was dit geweest, een djinn¹⁰? Mijn Dayeh had al eens gezegd dat ik na zonsondergang niet de tuin in moest gaan, ze vertelde dat het daar gevaarlijk was, ze zei dat meisjes voorzichtig moesten zijn, ze had me gewaarschuwd ... keer op keer.

Ik wilde op mijn hurken gaan zitten en dacht toen opeens aan mijn blauwe jurk: *O, als hij maar niet vies geworden is, o, straks weet iedereen het, arme ik, ik krijg straf, ik weet het zeker. Maar ik vertel het niet, ik vertel het niet.*

Ik moest huilen. En de tranen vormden grote en kleine kringen op de houten vloer naast mijn kleine bed in mijn kamer en die kringen vloeiden in elkaar over, er ontstonden allemaal verschillende vormen ...

Ik moet mijn jurk uitdoen. Mijn moeder had gezegd dat ik erin mocht slapen, ze zou later in de nacht bij me komen om me mijn pyjama aan te trekken.

Hij is vies geworden, straks ziet ze het, hij moet uit.

Met heel veel moeite trok ik mijn jurk van taf uit, ik legde hem op mijn bed en deed mijn pyjama aan. Nauwgezet bekeek ik ieder plekje van mijn jurk om te zien of hij vies geworden was. Hij voelde nat aan, maar dat kwam misschien door het zweten. Van ellende wist ik niet wat ik moest doen. Waar moest ik hem laten om ervoor te zorgen dat mijn moeder hem niet zag? Ik maakte er een prop van en verstopte hem onder mijn speelgoed in de kast.

Hier zal ze nooit kijken.

Huilend en rillend veegde ik de onderkant van mijn voeten met een doekje schoon en kroop in mijn veilige bedje, ik trok het laken

over mijn hoofd maar het huilen en het rillen gingen door. Zwetend en koortsig viel ik in slaap totdat ik wakker schrok van geroezemoes. Ik hoorde mijn broer fluisteren met onze chauffeur en na een paar minuten een deur die dichtging en daarna weer stilte.

Ze zijn natuurlijk nog aan het feesten maar hem hebben ze alvast naar huis gestuurd.

Van de tijd daarna kan ik me niets meer herinneren, alleen dat ik doodop was, dorst had en mijn ogen voelde branden. Ik ging mijn bed uit om een glaasje water te drinken en vluchtte weer mijn bed in, onder het laken.

(Midden in de nacht moet mijn moeder naar me toegekomen zijn, ze moet hebben gezien dat ik sliep en dat ik me zelf al had omgekleed, maar iets vermoeden zal ze niet gedaan hebben, ze zal niet eens gekeken hebben.)

Ik was bang om weer de tuin in te gaan, de volgende dag en de dagen erna. De anderen praatten aldoor over de bruiloft van de gouverneursdochter en wat ze gedaan hadden en wat ze gegeten hadden, ze hielden er niet over op. Niemand zag dat het slecht met mij ging, zelfs mijn moeder vroeg niet naar de blauwe jurk. Mijn zus was helemaal in de wolken omdat Saïd belangstellend naar haar rode jurk had gekeken, ze heeft het me wel honderd keer in mijn oren gefluisterd. Ik dacht: *o, de Saïds waren er ook*. In één nacht was ik ouder en wijzer geworden.

Maar de koorts en de rillingen over mijn hele lijf baarden de anderen zorgen, het meest nog mijn moeder die het steeds had over 'het grote verdriet dat Sehri ons bezorgt, net nu we zo'n prachtige, indrukwekkende bruiloft hebben mogen meemaken.' Er kwam een dokter die geen oorzaak kon vinden. Ik bleef rillen. Mijn ouders waren bang dat ik de ziekte van mijn zus had gekregen. Ze stuurden een telegram naar Dayeh met het verzoek om terug te komen want zij was de enige die me goed kon verzorgen.

Toen ik hoorde dat Dayeh jan zou komen, kwam ik een beetje tot rust en na verloop van tijd kon ik mijn bed uit. Maar de tuin in - dat durfde ik nog niet. Mijn zus en broer deden aardiger en bemoeiden zich meer met me en omdat ik nog niet in staat was om naar buiten te gaan, mocht ik binnenshuis met ze spelen. Mijn ouders hielden me goed in de gaten, ze probeerden iets uit mijn gedrag op te maken maar zonder resultaat.

Dayeh kwam, maar had ook niets door. Ze dacht dat ik ziek was geworden omdat zij er niet was en omdat de anderen mij misschien minder liefde hadden gegeven. Ze nam het mijn familie kwalijk dat ze haar lieve Sehri in deze toestand had teruggekregen. Op haar schoot voelde ik me veilig en langzamerhand vergat ik die verschrikkelijke avond. Het was nog steeds zomer, ik had mijn fiets nog en mijn Dayeh was er. Met haar in de buurt was alles in orde.

‘Sehri, wil je fietsen? Voel je je al wat beter? Kom we gaan, kom lieverd, kom, we gaan op bezoek bij Geda en de kinderen, ik heb souvenirs voor ze meegenomen.’

Ik had niet zo'n zin in die familie, maar ging toch maar mee omdat het al zo lang geleden was dat ik buiten kwam. Ik hield de hand van Dayeh stevig vast en zo liepen we door de tuin en daarna over straat. Geda wist niet hoe ze het had, zo blij was ze, en de kinderen stoeiden met me, deze keer vond ik het niet zo erg. De thee en de kolojche¹¹ waren heerlijk. Op de terugweg nam Dayeh een andere route. Ze liep zo langzaam dat ik het niet leuk meer vond.

‘Dayeh jan, waarom lopen we deze kant op?’

‘Lieverd, dat is korter, ik ga dood van de hitte, ik wil even langs die kraan in de tuin om wat water te drinken en daarna lopen we door de tuin naar huis, goed?’

Het grote hek dat toegang gaf tot de tuin stond naast de villa van Saïd. Ik had hem lang niet gezien en Puppy ook niet.

Het hek was op slot. O, mijn god, waarom was het hek op slot? Het was altijd open.

'Kijk eens door de tralies of je iemand ziet.'

Ik keek tussen de dikke tralies door en zag Puppy die kopjes gaf aan iemands voet. Ik drukte me nog wat steviger tegen de tralies aan om te kunnen zien wie het was maar zag niets duidelijk. Dayeh boog zich naar het hek toe en riep ineens:

'Hé, waarom is dit hek op slot?'

De voet kwam in beweging, er verscheen nog een voet en langzaam naderden twee benen. Na een tijdje ging het hek open. De Saïd met de groene ogen glimlachte breed en zei Dayeh gedag. Daarna keek hij naar mij en zei:

'Sehri, je bent beter, goddank.'

Mijn Dayeh pakte mijn hand en trok me naar zich toe. En ze antwoordde:

'Ja, zij is beter, hoe gaat het met u?'

Toen Puppy mij zag, sprong hij tegen mij op en begon te blaffen, hij rende rondjes bij mijn voeten en maakte rare sprongen. Saïd zei lachend:

'Kijk eens hoe hij jou gemist heeft.'

Hij stak zijn hand uit om mij over mijn hoofd te aaien, maar ik trok mijn hoofd rillend terug. Ik weet niet of Dayeh iets begreep van wat er gebeurde maar ze pakte mijn hand nog een keer beet en zei:

'Het kind is moe, het is de eerste dag dat zij weer buiten is.'

We vervolgden onze weg, naar de noordkant van de tuin, met Puppy achter ons aan, Saïd verbaasd over onze manier van doen achterlatend.

Er was een hoop drukte in huis, iedereen liep heen en weer alsof ze iets zochten. Mijn zus zat ergens te rouwen.

Wat is er nu weer aan de hand? Komt er soms nog een bruiloft bij de gouverneur? Nee toch? Maar waarom zijn ze dan bezig om van alles in te pakken?

Ik riep mijn Dayeh die net bezig was zich te wassen voor het gebed.

‘Dayeh jan, wat is er aan de hand, waarom is iedereen bezig dingen in te pakken?’

‘Lieverd, we gaan hier weg, je vader is overgeplaatst, dankzij mijn gebeden.’

Dat was me helemaal ontgaan. Overgeplaatst? Waarom? Waar naartoe? En waarom huilt mijn zus?

We gingen dus naar een andere stad. Ik vond het niet erg en ging naar mijn kamer om mijn speelgoed in te pakken. Ik had er lang niet mee gespeeld. Jeetje, zo veel speelgoed, hoe kon ik dat allemaal inpakken?

Plots moest ik denken aan Kolsoem, de dochter van Abdi, en ik dacht: ik ga haar een groot deel van mijn speelgoed cadeau geven. Ik trok de deur van mijn kast open. Ik had er op zijn minst een maand niet in gekeken. Meteen viel mijn grote pop eruit, met een plof kwam ze op de vloer terecht. Ik stopte haar onder mijn arm en begon de rest van mijn speelgoed uit de kast te trekken. Tussen de doosjes en de poppen voelde ik ineens iets van stof. Ik haalde het tevoorschijn.

O, mijn god, dat is mijn blauwe jurk waar mijn moeder zo lang naar heeft gezocht, o god, wat moet ik doen, waar moet ik hem verstoppen? Hij mag niet gevonden worden.

Ik pakte de jurk en stopte hem in een grote rieten tas, met een paar poppen erbovenop. Op de gang zag ik in het voorbijgaan dat mijn moeder in de slaapkamer bezig was. Ze zei:

‘Waar ga je heen, lieverd, heb je je spullen al ingepakt?’

‘Bijna alles, moeder, ik ga even in de tuin spelen en dan kom ik terug voor de rest.’

Mijn moeder draaide zich om naar de kast en zei nog iets maar ik verstond het niet, misschien zei ze dat ik snel moest terugkomen. Zenuwachtig maar voorzichtig liep ik die krakkemikkige trappen af de tuin in en pakte mijn fiets. De tas deed ik in het fietsmandje en ik begon te fietsen, verder en verder. Mijn angst voor de tuin was ik vergeten. Ik moest mijn jurk ergens verstoppen, niemand mocht hem vinden. Het was een hele strijd maar ik overwon mijn

angst. Waar moest ik hem laten? Ik ging steeds verder maar de tuin durfde ik niet te verlaten, ik moest hem hier ergens in de tuin verstoppen, maar waar?

Nog dieper fietste ik de tuin in, naar het hek in de oosthoek waar ik een paar dagen geleden met Dayeh was geweest. Naast de villa van Saïd stond een oude waterput. Volgens Dayeh bestond er geen lekkerder water dan het koele water dat uit deze put kwam. Naast de waterpunt was een reservoir met een kraantje waar je dat koele water uit kon drinken. Maar de put zelf had een zware houten deksel om te voorkomen dat er iemand in viel. De deksel bestond uit een rooster van latten die niet helemaal aansloten zodat er spleten waren die toegang gaven tot de diepte. Ik haalde diep adem en ging naar de put toe, iets wat ik nog nooit gedaan had omdat mijn moeder en Dayeh mij er steeds voor waarschuwden. Maar deze keer moest het ... het moest. Ik keek om mij heen of er niemand in de buurt was, goddank zag ik niemand, en haalde mijn jurk onder de poppen vandaan. De put was te hoog voor mij om er in te kunnen kijken maar dat zou ik toch niet gedurfd hebben omdat we er zo vaak voor gewaarschuwd waren. Hoe kon ik de jurk nu in de put gooien?

Ik moet er een prop van maken, zoals ik met Sheyda proppen van papier maak om elkaar mee te bekogelen. Ja, dat ga ik doen.

Ik probeerde er een prop van te maken maar de jurk veerde steeds weer terug, hij was niet klein te krijgen. Het ging pas goed toen ik bedacht dat ik de ceintuur van de jurk eromheen kon wikkelen. Ik gooide de prop op de deksel maar hoe kreeg ik hem nu door zo'n spleet? Naast de put vond ik een takje en daarmee probeerde ik de jurk erdoorheen te duwen. Na een paar keer lukte het en verdween de jurk in de diepte. Er voer een rilling door mijn lichaam, mijn god, ik was vlak bij Saïds huis. Ik moest terug. Ik fietste zo snel als ik kon naar huis en eenmaal op mijn kamer knielde ik neer bij mijn poppen op de grond en ging zitten.

Dayeh was klaar met haar gebed en kwam naar me toe. Ze zag dat ik rillend en bleek tussen mijn speelgoed zat.

‘O, lieve kindske, wat is er met je? Ben je ziek?’

Soms, als ze verdrietig was of blij of gespannen, sprak Dayeh jan in haar dialect met me en dan begreep ik haar toch. Door haar prettige stem kwamen opeens de tranen, ik liep huilend naar haar toe om me laten troosten, ik huilde zo erg dat er geen woord te verstaan was van de dingen die ik haar allemaal vertelde. Ze verstond het misschien verkeerd want ze zei:

‘Nee, lieverd, de volgende stad is heel goed, je krijgt er nieuwe vrienden en vriendinnen.’

Ze dacht dat ik verdrietig was omdat we deze stad gingen verlaten en ze bleef me maar troosten.

De dag nadat ik mijn jurk in de put had gegooid, voelde ik me wat rustiger. Ik was er zeker van dat niemand hem zou vinden en als hij wel gevonden werd, dan zou ik gewoon ontkennen, de vlekken zouden toch niet meer zichtbaar zijn en dus zou ik geen straf krijgen. Dit dacht ik allemaal terwijl ik bezig was met het uitzoeken van mijn speelgoed: wat ga ik aan Kolsoem geven en wat neem ik zelf mee? Want ik kon niet alles meenemen, had mijn moeder gezegd.

De vorige dag had Shoerie veel tijd doorgebracht in de panjdari met mevrouw Monir. Ze kwam er met rode ogen en snotterend vandaan, maar kalmeerde na verloop van tijd. Vandaag ging het hetzelfde. Mevrouw Monir ging ‘s avonds naar huis terug, naar haar kinderen die op haar wachtten, maar ze verzekerde mijn moeder dat het goed ging met Shoerie.

We dineerden met zijn allen en daarna ging Shoerie naar haar kamer. Iedereen was bezig met inpakken en we waren allemaal erg moe. De volgende week zouden we vertrekken naar de andere stad maar onze spullen werden vooruitgestuurd. Een paar uur na het eten waren Dayeh en mijn moeder nog steeds bezig met inpakken en ik hielp erbij. We waren bijna klaar met de spullen die vooruitgestuurd werden. De rest bleef achter omdat het bij het huis hoorde. De lange neus van Abdi, die eigenlijk Abdollah heette, was rood en de hele tijd hoorde je hem snuiven, hij was verdrietig

omdat we weggingen en het inpakken confronteerde hem daarmee. Na de afwas nam hij zoals gewoonlijk afscheid en ging naar huis. Mijn Dayeh was aan het bidden en daarna zou ze naar haar kamer gaan voor haar nachtrust. Mijn ouders gingen ook naar hun slaapkamer en mijn broer naar de zijne, iedereen was doodop.

Zelf voelde ik onrust, ik liep rond, van de ene kamer naar de andere en gluurde naar binnen. Maar de deur van de slaapkamer van mijn zus was dicht. Rond deze tijd van de avond plaagde ze me mij altijd. Dat zou me nu eens een keer goed uitkomen want dan kon ik de waterput even vergeten. Haar kamer lag tegenover de mijne. Voordat ik naar bed ging, maakte ik zachtjes haar deur open. Het was er donker!

Slaapt Shoerie al? Wat vroeg. Meestal ligt ze te lezen of te schrijven.

Ik riep haar: geen antwoord. Ik was bang dat ze op me zou gaan schelden, maar toch deed ik het licht aan. Ze lag niet in haar bed!! Waar was ze? Ik rende naar de kamer van Dayeh. Ze was aan het bidden en maande mij met een luide 'Allah o akbar' tot stilte. Maar zonder daar acht op te slaan, riep ik:

'Dayeh jan, Shoerie is niet op haar kamer, weet u waar ze is?'

Dayeh stopte met bidden, deed toch nog snel een schietgebedje en kwam naar me toe. Ze sprak in een mengeling van Perzisch en Mazandarani¹² tegen me waardoor ik merkte dat ze geschrokken was en zei:

'Wat kan er aan de hand zijn? We moeten gaan kijken.'

Samen liepen we naar de veranda, het was pikkedonker, en we riepen haar naam een paar keer. Geen antwoord.

'Waar is ze gebleven?'

We riepen nog een keer 'Shoerie-ie-ie' maar nu harder. Hierdoor werd iedereen wakker. Eerst kwam mijn moeder en daarna mijn vader in zijn pyjama naar de veranda.

'Wat is er aan de hand, Dayeh jan?'

'Shoerie is niet op haar kamer.'

Mijn broer kwam er ook bij. Mijn vader haalde een olielamp en mijn broer had zijn zaklantaarn al bij zich. Het was bijna overal donker omdat de toch al zwakke tuinlamp alleen maar de voorkant van het huis verlichtte, in de rest van de tuin kon je niets zien. We liepen naar de panjdari in de hoop dat zij zich daar verstopt had, maar daar was ze niet. Met zijn allen tegelijk riepen we 'Shoerie, Shoerie.' Het was stil, nacht en donker. We gingen terug naar het huis en mijn vader begon te bellen. Mijn moeder was vreselijk bezorgd en vroeg zich steeds jammerend af wat er in godsnaam gebeurd was. Dayeh bad aldoor, in verschillende talen, en tussendoor blies ze haar gebeden de lucht in.

Na enige tijd verspreidden het personeel van mijn vader en een paar agenten zich over terrein om het met reuzenlantaarns af te zoeken. Ik hield de hand van Dayeh stevig vast en liep met haar de tuin in. De lantaarns verlichtten de tuin, hoe verder we kwamen hoe lichter het werd want de grootste lantaarns waren al bij de villa van de Saïds aan het einde van de tuin. We waren bijna bij de waterput toen mijn vader zei dat ik en mijn broer naar huis moesten gaan.

Ik stond stijf van de spanning, wat was er gebeurd, waar was Shoerie?

Misschien is ze gestolen door een dief.

Mijn broer pakte mijn hand en samen liepen we naar de veranda terug. We bleven buiten wachten tot de anderen zouden terugkeren. De veranda was slecht verlicht en daardoor zagen we allemaal enge geesten en spoken voor onze ogen dansen.

In de verte hoorde ik de stemmen van de mannen maar ook het geblaf van Puppy. Waarschijnlijk waren de Saïds thuis en waren ze door ons wakker geworden.

Het zoeken leverde niets op. Er werd geen spoor van Shoerie gevonden. Mijn vader had contact opgenomen met de hoofdcommissaris die een goede vriend van hem was en deze was een paar keer langsgesproken. Hij stelde een heleboel agenten aan

mijn vader ter beschikking voor alles wat er gedaan moest worden.

De grote tuin was bijna net zo licht als overdag en de lantaarns bleven aan tot de volgende dag. De telefoon stond niet stil. We hadden het niet meer van de zenuwen. De Saïds bleken allemaal thuis te zijn en toen ze van Shoerie hoorden kwamen ze een voor een bij ons langs om mijn ouders en Dayeh te troosten, ook Saïd met de groene ogen. Zodra ik hem zag, kroop ik bij Dayeh op schoot en verstopte mijn hoofd tussen haar grote borsten. Waarom was ik bang van hem? Misschien omdat Shoerie van hem hield. Of misschien omdat zijn ogen altijd lachten, zelfs als hij verdriet had. Hij zag er bleek en verdrietig uit, groette en ging zitten. Zijn handen trilden toen hij de thee van de zilveren schaal pakte die Abdi hem voorhield. Ja, Abdi was er weer, iemand was naar zijn huis gegaan en had hem gevraagd of hij wilde komen. Ook hij zag er bleek uit.

Toen ik wakker werd, zag ik dat Dayeh naast mijn bed zat. Ze was in slaap gevallen. Ik wilde heel zacht mijn bed uitgaan maar ze werd wakker en nam me op schoot.

‘Ach, meisje, ach, meisje.’

Mijn ogen en keel voelden droog aan en ik wist weer dat ik heel laat naar bed was gegaan en wat er gebeurd was. Samen gingen we naar de gastenkamer. Daar zat iedereen verdwaasd te wachten op het resultaat van de zoektocht van de agenten, bijna niemand had een oog dicht gedaan. Mijn vader zag er intens bedroefd uit, hij liep zenuwachtig heen en weer. Zijn werk had hij afgebeld en hij bleef thuis. Er stonden een paar agenten bij een jeep in de tuin. De hoofdcommissaris was 's ochtends nog een keer langsgesproken om de agenten instructies te geven en was weer weggegaan. Volgens hem kon mijn zus niet ver weg zijn. Mijn ouders waren bang dat Shoerie misschien een epilepsieaanval had gekregen en ergens lag en mijn Dayeh dacht dat iemand haar gekidnapt had. Ze hadden ook mevrouw Monir gebeld. Die was gekomen en vertelde waar ze het de vorige dag met Shoerie over had gehad, wat ze

gezegd had en hoe ze zich had gedragen. Uit haar verhaal werd duidelijk dat Shoerie veel verdriet had en verliefd was en dat ze niet naar een andere stad wilde. Maar waar was ze, waar was ze naartoe gegaan? En hoe?

Nu het weer licht was, kwamen de mannen terug en borgen de lantaarns op. De agenten die de hele nacht actief waren geweest, stapten een voor een in jeeps en vertrokken, maar er kwamen andere agenten voor in de plaats. Ik keek naar mijn broer. Hij was in gedachten verzonken en niet in zijn gewone doen. Ik wilde naar de tuin, maar mocht dat wel?

‘Dayeh jan, mag ik gaan fietsen?’

Mijn moeder hoorde mijn vraag en fronste haar wenkbrauwen, ze had zo'n verdriet en nu moest ze ook nog boos worden over mijn ongepaste vraag. Dayeh zag het en verdedigde me:

‘Ach, het is maar een kind, laat haar maar, ze heeft groot gelijk, geef haar toch eens de ruimte, kom maar lieverd, ik ga met je mee, we gaan samen.’

Ze pakte mijn hand en we liepen de tuin in. Een stukje verder liet ik haar hand los en liep in mijn eigen tempo door.

Jee, wat loopt die Dayeh jan langzaam ...

Verderop stond Puppy, met iets in zijn bek. Ik riep hem:

‘Puppy kom, kom Puppy.’

Hij leek te aarzelen maar kwam toen toch naar me toe en gaf me een kopje.

‘Wat heb je daar in je bek?’

Ik bukte me en trok het voorwerp met één ruk uit zijn bek. O, nee, o, mijn god, nee. Het was een schuifspeld van mijn zus, een met van die prachtige steentjes erop. Ik rende terug naar Dayeh en riep:

‘Dayeh, Dayeh, moet u eens kijken, de schuifspeld van Shoerie, Puppy had hem in zijn bek.’

Het scheelde niet veel of Dayeh viel flauw. We gingen snel terug naar huis.

De grote mensen begonnen allemaal door elkaar te praten over Puppy en de schuifspeld en de tuin, ik verstond er niets van. Uiteindelijk besloten ze met zijn allen dat de tuin nog een keer doorzocht moest worden maar nu met daglicht en nog preciezer. De twee agenten die er nog waren en net in de keuken van thee met een koekje zaten te genieten, gingen mee naar de tuin. Ik wist dat ik niet mee zou mogen maar ik wilde heel graag met Puppy naar Shoerie zoeken. Hij kwam naar me toe en ik fluisterde in zijn oren:

‘Lieve Puppy, waar heb je die schuifspeld gevonden?’

Ik meende aan zijn pientere ogen te kunnen zien dat hij mij begreep.

De anderen liepen overal en nergens te zoeken en niemand lette op ons. Puppy likte aan mijn sok en begon toen te rennen, ik rende achter hem aan. Hij bleef maar doorrennen. Opeens zagen de anderen ons. Ze kwamen achter ons aan. Bij de waterput stopte Puppy. We bleven allemaal op een afstandje staan. Eerst wilde niemand geloven dat dit de plek was waar we naar zochten, maar de deksel was eraf! Ik kreeg van angst bijna een hartaanval.

O, mijn god, nu komt iedereen erachter dat ik mijn blauwe jurk in die put heb gegooid.

Ik durfde niet naar de anderen te kijken. Opeens riep mijn vader geïrriteerd naar mij en mijn broer: ‘Gaan jullie naar huis.’ Sheyda pakte mijn hand en sleurde me zo'n beetje mee naar huis.

De put had niet alleen mijn blauwe jurk tot zich genomen.

Het lichaam van Shoerie en mijn blauwe jurk van taf werden tegelijk uit de put gehaald en niemand vroeg aan mij hoe die jurk daar terecht was gekomen.

Mijn ouders waren gebroken, doodmoe luisterden ze naar de condoleances en de woorden van medeleven en troost. Mijn Dayeh stond voor iedereen klaar terwijl ze er zelf misschien wel

het beroerdst aan toe was. Er werd besloten dat alles geheim gehouden zou worden en de hoofdcommissaris zorgde ervoor dat de dood van mijn zus niet als zelfmoord in de boeken kwam. Alles zou onder ons blijven. Mijn ouders gingen gebukt onder de zelfmoord van mijn zus en de schande die daarbij hoorde. Het enige waarop zij zich konden verheugen was dat ze snel zouden verhuizen naar een andere stad zodat ze het geroddel van de mensen niet hoefden aan te horen en ook niet hoefden te reageren op hun bemoeizucht.

Maar ik zat met duizenden vragen die ik moest bewaren tot een later moment. Vragen over die verschrikkelijke dag waarop mijn zus in die put sprong en stierf.

‘Dayeh jan, wat is dood?’

‘Ach, lieverd, wat vraag je nu weer? Ga lekker spelen.’

‘Dayeh, waar hebben ze Shoerie mee naartoe genomen?’

De gezwollen ogen van Dayeh liepen vol tranen. Ik had spijt van mijn vragen en voelde ook tranen opkomen.

‘Lief kind, je zus is nu in de hemel, daar is het veel beter dan hier, droog je tranen maar.’

‘Maar waarom moest zij dan eerst in die put om in de hemel te komen?’

Dayeh zweeg en keek mij aan. Wat moest ze zeggen?

‘Sehri, meisje, heb je geen honger? Zal ik ghowit voor je maken?’

Waarom wil ze mij toch altijd iets te eten geven?

‘Wanneer gaan wij naar de hemel?’

‘Zeg dat toch niet! Ik hoop dat dat voorlopig niet gebeurt. God zij ons genadig.’

Zij stak haar hand naar mij uit om me op schoot te nemen, maar ik duwde hem weg.

‘Dayeh jan, als u gaat, neemt u mij dan mee?’

Nu stroomden de tranen over haar wangen. Ze trok haar zwarte sluier voor haar gezicht zodat ik niet kon zien dat ze huilde. Ze wist niet wat ze moest doen of zeggen. Mijn broer schoot haar te

hulp en nam mij mee om mij af te leiden en mij iets anders te laten doen.

Dawood

We gingen zonder Shoerie naar de nieuwe stad. Mijn moeder was sterk vermagerd en mijn vader was altijd gespannen. Van de vroegere blijheid en gezelligheid was niets meer over. Mijn broer was stiller geworden en Dayeh voortdurend moe. Voor haar was het een enorme troost dat zij haar dagen in deze religieuze stad naar eigen believen kon invullen. Steeds herhaalde ze dat haar gebeden dat mijn vader naar deze stad overgeplaatst zou worden, verhoord waren.

Langzaamaan lukte het ze om hier het verlies van een kind samen met andere nare gebeurtenissen uit hun leven te begraven, in deze religieuze stad. Mijn moeder ging vaak met Dayeh mee naar de haram¹³. En mijn vader ging veel met gelovige mensen om. Het was afgelopen met de feesten, de muziek, het dansen, de blijheid - het geloof was het enige dat rust gaf.

Ik moest binnenkort naar school in deze stad. Ik miste de tuin en Puppy en mijn zus. Het was hier zo droog en dor dat er in onze tuin alleen maar oleanders groeiden, net als in de woestijn. Onze 'tuin' was bijzonder groot. Het werkgebouw van mijn vader stond er, met allemaal kantoren erin, en daarachter stond ons woonhuis met een eigen tuin. De tuin van de kantoren was 'buiten', onze eigen tuin was 'binnen'. Zo noemde Dayeh het altijd: binnen en buiten, 'andaruni' en 'biruni'. Als je in de enorme tuin stond, zag je niets anders dan kale muren, tegels en een lege vijver die opgedroogd was. Alles had de kleur van de aarde, zelfs de hagedissen die mij wakker hielden omdat ik bang voor ze was. Waar kwamen ze vandaan?

Mijn Dayeh was dag en nacht aan het bidden en dan kon ik niet bij haar zijn. Alleen 's nachts, wanneer iedereen sliep, vond ik geborgenheid in haar armen en praatten we met elkaar. Dan kwamen de herinneringen aan alles wat er gebeurd was.